

熱蘭遮之淚 NIET ZONDER TRANEN

荷蘭和台灣的故事

WHO AM I

荷蘭與台灣的初相遇

(攝影 : Lily Wang)

VOC

(VEREENIGDE OOST-INDISCHE COMPAGNIE)

- 荷蘭東印度公司 (VOC) 正式名稱為聯合東印度公司，是荷蘭歷史上為向亞洲發展而成立的特許公司，成立於1602年3月20日，1799年解散，是世界第一家跨國公司、股份有限公司。
- 自從歐洲人發現到亞洲的航路，歐洲各國就紛紛加入海上的貿易戰場。荷蘭的貿易公司為了增加競爭力，於是團結在一起，目的就是要壟斷產地和市場的國際商業機構。

VOC得到了政府的支持，公司可用國家名義與外國訂約，為了維持商業成果，他們擁有軍隊，在佔領地建城堡、鑄造貨幣，向當地人徵稅並施行司法判決等權力。並在西元1619年在巴達維亞(今雅加達)建立總部。西元1624年在臺灣大員建立據點，以拓展對中國與日本的貿易。

Source : Rijkmuseum. Hollandse schepen op een kalme zee, Willem van de Velde (II), ca. 1665 olieverf op doek, h 86,8cm x b 120cm

1624~1662年

(來源：Wikipedia)

...根據荷蘭史料，當時東印度公司指揮官萊爾森於1622年到福州談判，明朝官員為了勸誘他們撤出澎湖，建議他們到澎湖以東，一座不屬於明朝的島嶼，也就是臺灣，間接同意明朝船隻到大員（今安平）與之通商。...當時明朝官員向萊爾森說：「你不知道大員怎麼去，我們派船帶你去」。這段史料，顯見明朝福建官員知道臺灣，但不以臺灣當作屬地。而同樣年代，明代的史料記載的是，官員軟硬兼施，並請海商李旦居中協調，荷蘭的新任長官宋克，才在1624年拆除澎湖城堡的建材，搭乘熱蘭遮城號商船，來到大員上岸，宋克也成為荷蘭建立臺灣政權的首任長官，他也在大員建立熱蘭遮城。

(來源：丁榮生. 福爾摩沙特展專輯 明朝中國 帶荷蘭人登陸台灣. 中時電子報. 2003-01-13 [2013-04-14]. (原始內容存檔於2013-10-17) (中文(臺灣)).

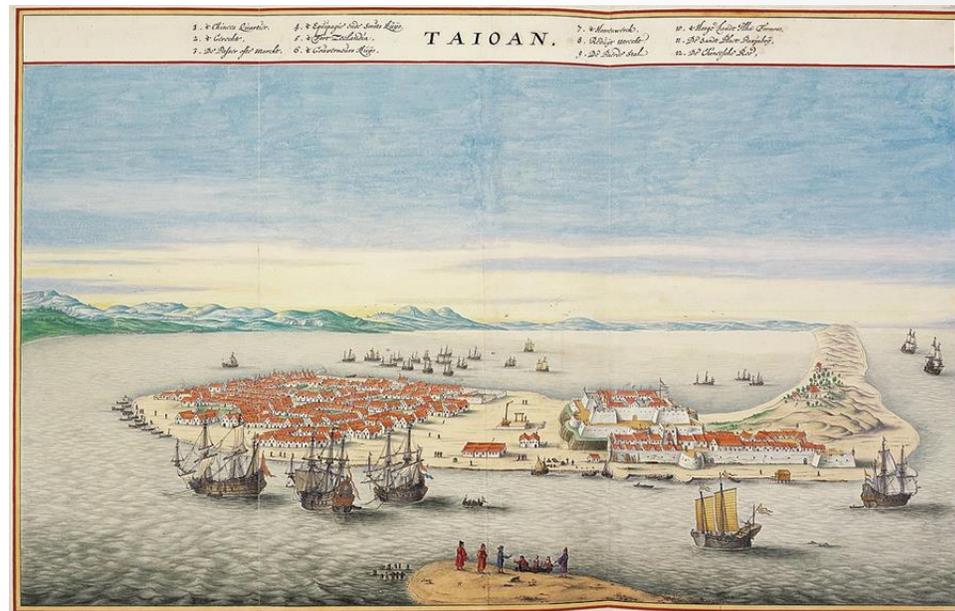
新任長官宋克首先在北汕尾（今臺南四草）建立簡易的商館，並於1625年，在大員一鯤鯓（今臺南安平區）築熱蘭遮城，以此作為統治臺灣的中心。這是臺灣躍上國際舞台的開始。

(來源：張德水. 激動！台灣的歷史：台灣人的自國認識. 台北: 前衛. 1992. ISBN 9579512752.)

TAIOAN

約1640年，荷蘭製圖師Johannes Vingboons 繪製的臺灣與澎湖群島地圖（收藏於荷蘭海牙國家檔案館）（來源：Wikipedia）。

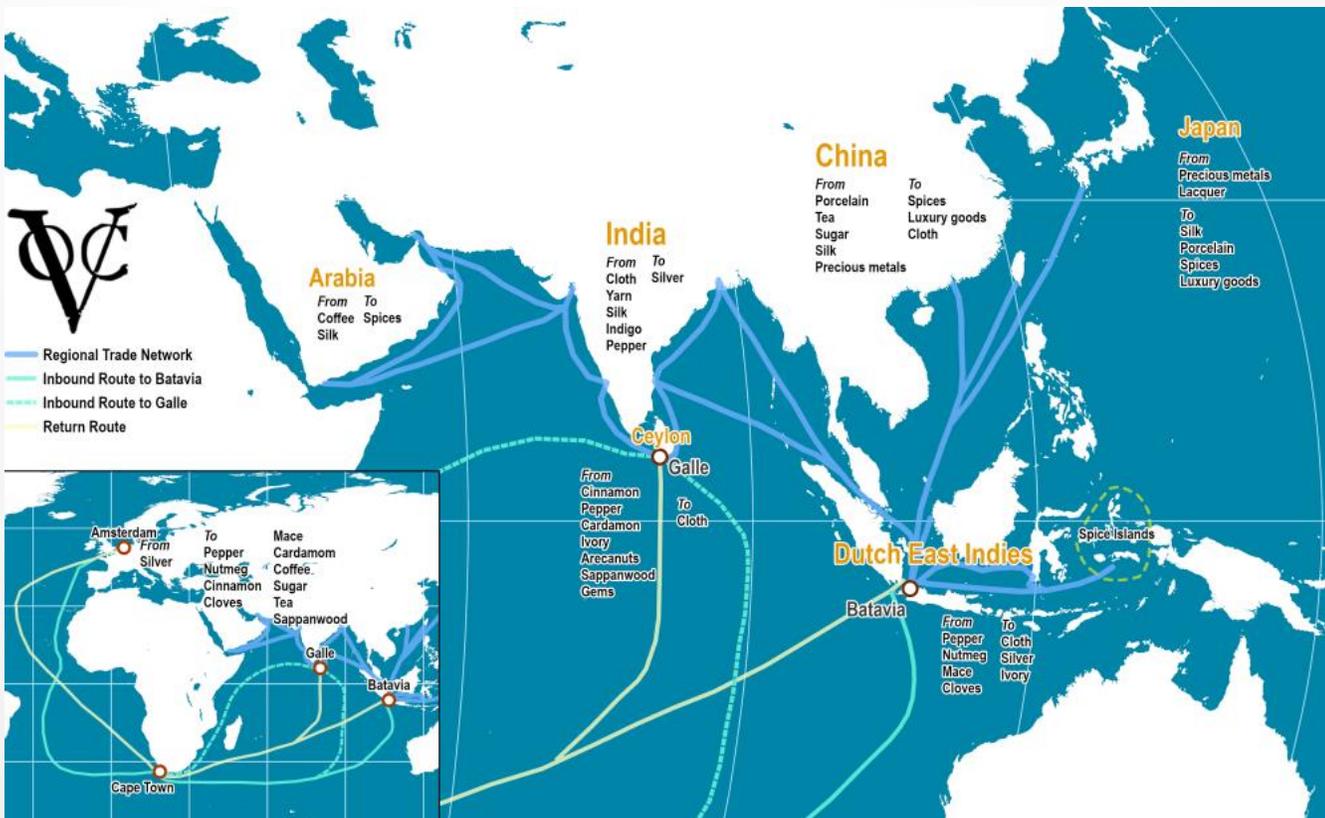

來源：Fort Zeelandia op Formosa, het huidige Taiwan, Anoniem. ca. 1644 Zeeuws Museum

GOING EAST

Source : Museum Kaap Skill 攝影: Lily Wang

Source: Parthesius, R. (2010) Dutch Ships in Tropical Waters: The Development of the Dutch East India Company (VOC) Shipping Network in Asia 1595-1660, Amsterdam: Amsterdam University Press.

WEST MEETS EAST IN DUTCH ART OF THE 17TH CENTURY

Zelfportret als de apostel Paulus,
Rembrandt van Rijn, 1661

Stilleven met zilveren kan en
porseleinen kom, Willem Kalf, 1655 -
1660

Wapenrek van Cornelis
Tromp, anoniem, ca. 1650 -
ca. 1679 verlaakt en verguld
hout, h 200cm x b 132cm

Kom, anoniem, ca. 1635 - ca.
1650 porselein met
onderglazuur blauw, h ca.16cm

17TH CENTURY LIFE IN FORMOSA

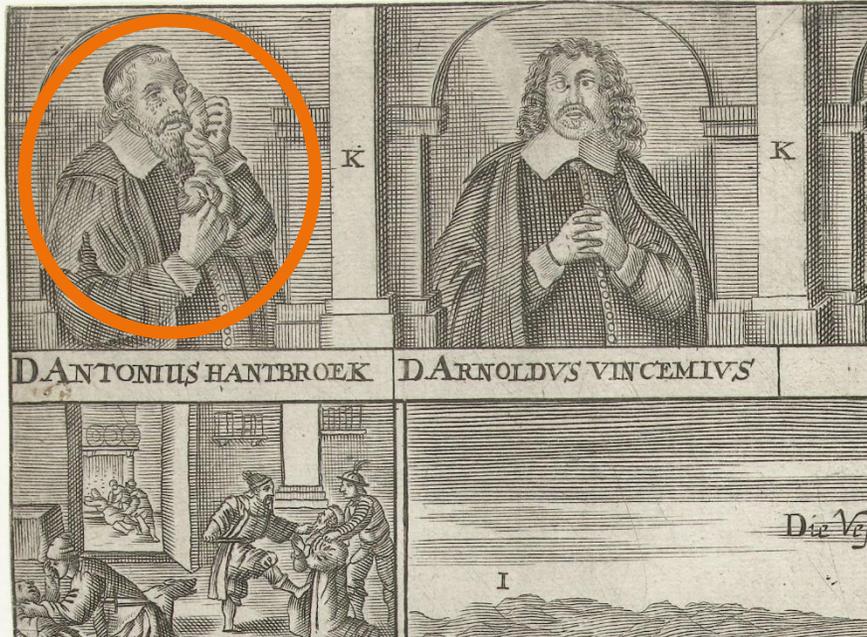

Source : Rijkmuseum. Onderdeel van het begrafenisritueel van bewoners van Formosa, Hendrik Frans Damaer, naar Matthijs Balen (1684-1766), 1726 ets en gravure; tekst in boekdruk op recto en verso, h 136mm x b 178mm

Source : Rijkmuseum. Op het eiland Formosa wordt een man als straf voor diefstal levend begraven, Caspar Luyken, 1698

DUTCH IN FORMOSA

Source : Rijkmuseum. Verovering van Fort Zeelandia op Formosa door de Chinezen en de marteling en moord op de gereformeerde predikanten, 1661, anoniem, naar Crispijn van de Passe (II), 1663 ets met tekst in boekdruk, h 423mm x b 325mm

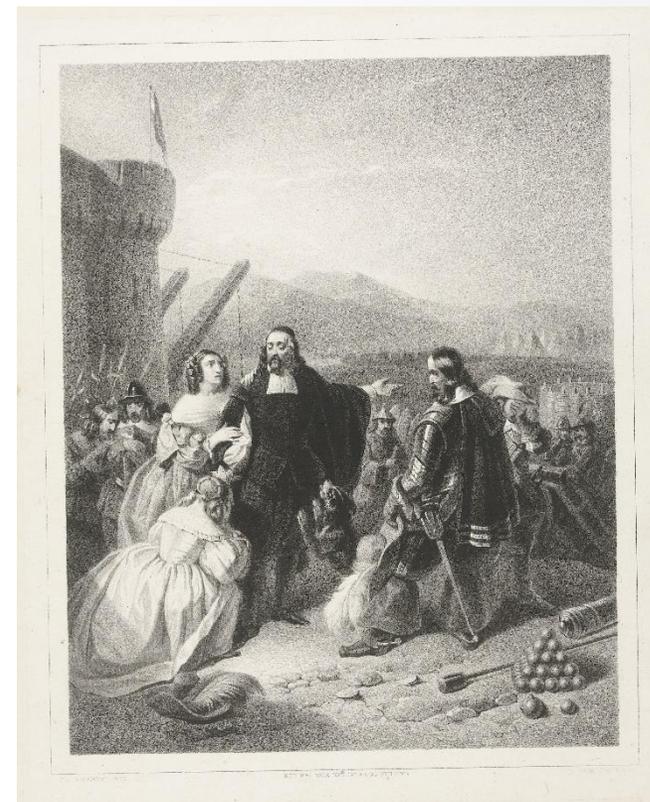
HAMBROECK IN FORMOSA

Source : Rijksmuseum. Antonius Hambroek neemt afscheid van zijn dochters in Fort Zeelandia op Formosa, 1661, Jacobus Buys, 1786 - 1788

Source : Rijksmuseum. De zelfopoffering van predikant Hambroek op Formosa, 1662, Jan Willem Pieneman, 1810. olieverf op doek, h 102cm x b 114cm

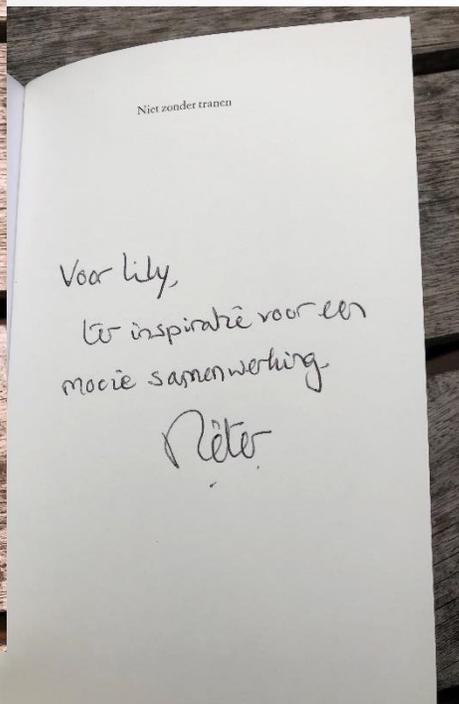

Source : Rijksmuseum. De zelfopoffering van predikant Hambroek op Formosa, 1661, Franciscus Bernardus Waanders, naar Jacob Joseph Eeckhout, 1841

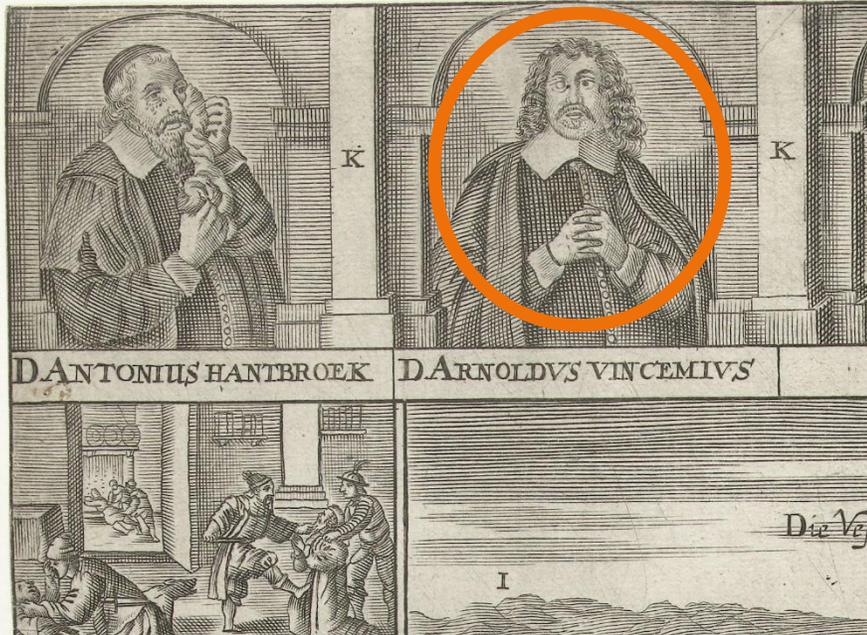
荷蘭與台灣的再相遇

攝影: Lily Wang

DUTCH IN FORMOSA

Source : Rijkmuseum. Verovering van Fort Zeelandia op Formosa door de Chinezen en de marteling en moord op de gereformeerde predikanten, 1661, anoniem, naar Crispijn van de Passe (II), 1663 ets met tekst in boekdruk, h 423mm x b 325mm

FORGOTTEN ANCESTOR FAMILY WIMSEMIUS

Kort Verhael, in Rijnm gestelt, op wat manieren de trouwe Herders en Leerers der Gemeente, en de Siecke-trooster, op 't Eylant Formosa, seer jammerlijk zijn gemartert, en seer Tyranniglijk om 't leven gebracht; en haer Conterfeytsel, op 't beft wy konden, hier uyt-gebeelt.

D. Antonius Hantbroek van Schiphol.

Wieken 't een fonder fchrick, of aedelijk medoogen? Dees grouten 't rany, my vloeyen uyt de oogten. De tranen fonder tal: wie word hier niet beweegt. Om al die Tyrany, die men en laetloos pleegs; Sy hebben hem, O fchrick! haer aengegigt gefchonden, En maecten doen daer in, een reeks van fware wonden, Daer na fo kapten zy haer oock de handen af. 't En was noch niet genoeg, met dief wreede straf, Meer wierd door 't wrakke ftael, het hooft van 't huf gelagen, Dees fchrickelike pijn die hecht by moeten dragen, En woorde het Hooft en Lech, gedragen om 't fpoel, 't er een Belchub den Duyvel haer Gode, En wierde duen daer na, voor Schou-pel opgehangen, Waer door dien Martelaar, heft 't Hemel Kroon ontfangen, Die hem van Gheve was, voor een wig toe-gelaten, Die gene die volhardt, is zoo een Kroon bereyt.

D. Arnoldus Vincemius.

Wat fchelle troy, kan foo een Tyrany vertellen? Met wat Caracler fal men oock foo 'n pijn ny fcellen, Die aan Vincemius, foo Go'd'loos is gedaen, Ja verze weg gevoert, na de Tyrany haer kulf, 'k Verhael hier gzeoe my, tot noch toe is le vuyl, Gode Dienaar moet van haer daer veelte rampen dragen. Mer fpoeten fonder tal, en eyndloofe flagen. Eer dat hy foo geboeyt in 't gevangens-huis quam, Hier uyt wierd hy verkogt, de druck doe hooger klamt, Om dat hy haer leet, meel als een Slave levet, Wie kan hem tot die ftaet, voor fo een man beueven, Die toe geen flaveray was immer opgebogt, Waer na hy oppaerts voer in wien hy had geloof, En hier als Martelaar, fchoon hy heest veel geledet, Hy woorde by Gode om hoog in alle ewigheden; Endit Tyrany rot, ont dard na Christi bloed, Dat krygt in haer trushen, oock toe wel tegenpoet.

D. Petrus Muts van Amsterdam.

Nu ik hier weer van Muts in mijn Godelij kon fpreken, 't Son is 't als mijn hert, door droef heyt konit te breken, Wat voor een grooten pijn, hy mee geleiden heeft, Waer voer mijn gen ftael, en mijn ge moet dat beeft, Om dese Harder, diefe eert in fware banden Beilogen, en daer na kapten' al fijn handlen, Sy fice 'n hem 't Ooren af, als mee van Neus berooft, En is van haer daer na, O fchrick! ik feyt 't onthooft, 't Sijn vleys dat hebben zy oock van 't geueent gefeiden, En hebbeent gekapt, van groot tot minder leden, En hebben 't foo gen zoon, voor haer daer nyt-geregt, Als my betis voor was, en waarheyt feft beregt, Men heet dien Martelaar, met rampen daer geleiden, En bleef volhart toe elli, by doer fijn Geboden, Na Gode ten Hemel-waer, waer by geniet de Kroon, Der gene die volhardt, 't aenbiden Godes Zoon.

D. Leonardus van Campen.

Siet dit is Leonard, gevallen mee in handen Van die Tyrany, en geklyfster 't ied in banden, Ja verze weg gevoert, na de Tyrany haer kulf, 'k Verhael hier gzeoe my, tot noch toe is le vuyl, Gode Dienaar moet van haer daer veelte rampen dragen. Mer fpoeten fonder tal, en eyndloofe flagen. Eer dat hy foo geboeyt in 't gevangens-huis quam, Hier uyt wierd hy verkogt, de druck doe hooger klamt, Om dat hy haer leet, meel als een Slave levet, Wie kan hem tot die ftaet, voor fo een man beueven, Die toe geen flaveray was immer opgebogt, Waer na hy oppaerts voer in wien hy had geloof, En hier als Martelaar, fchoon hy heest veel geledet, Hy woorde by Gode om hoog in alle ewigheden; Endit Tyrany rot, ont dard na Christi bloed, Dat krygt in haer trushen, oock toe wel tegenpoet.

De Siecken-trooster op Formosa.

Hier word a' uytgebeelt noch een van Christi holden, 't Wien naem ik niet en heb, tot noch toe hooren malden; Hy fchreken den Chinese gelidigt daer voor tolk, Hy was der Siecken troost, van al 't gemeene volk, Schoon dat hy was beminnt, wied by uyt-quaer vermoeden Berooft van 't geen hy had, van haer en van goeden, 't En wierd daer na uyt fpijrt geueen Groot gelieys, 't Geen door gereyffte Vrienden, troet hem vrom beereyt, En fijkard' hem hier op, in 't ceest doe beyde handlen, Hy eger haer vermaent, fy heeten op laer rindten, En doe fijn werten, die daer wieden niet geueys, Die leed by duldigk als Christi ware knegt; Men hoef' ontrent dit dien niet aers als figgen, karmen, Ken flicken hart dat noes, door 't fingen fig confarmen, 't Maar zy om meeder fier, hem noch daer aan te duen, 't Soo lefhen fy hem noch met weyng Ruis doen voen, 't Dus lag hy op het Kruys, geuegelyt noch drie dagen, Eer dat fijn droeve aiel van 't hignen wierd ontgen.

Gunftige Lefer.

D' laefte fydige van Formosa wert het legte: fchrip in 't vaderlands aengecommen, na dat de Chinesen na haer' alle, doen gemelt en accoers op het Eylant Formosa luiden vermaent, de lantwonderen van gemelde Eylant wel een vrye en genulle minnige hebben toegelief, doch oelen al overcomen, haer in fteet overcomen, en onnooyg met toe wils hebben ongefprengt, gelyc overcomen te genote, hier word a' uytgebeelt, hoe wroede en barbaer zy met de Dienaar der Godelidigen hielden, wils die 't noes, een gen minnige minnige minnige werden, hebben ghebede, na datf verchickte voorfagen om bemiddeling van Vreede hebben gedaen, Diergelyc fchone, fteet voo fide woorde Har-ders, en naem van vromen, een woorde, dat de vrede woorde, dat om luiden a' uyt, fide, een goede woorde gewonnen, en ter except van den Conterfeytsel mach bejhoude werden. Vant wel.

Men vintfe te koop by Oriffen de. in de Nieuwe Lely-Dract.

Aenstrykeningen op de Perfonen die Gemartert werden.

- A. Hier wordt den Leeraer D. Vincemius Neus en Ooren af-gescheiden, en de handen af-gekapt.
- B. Hier ftaet den felven Vincemius om onthooft te worden.
- C. Hier wordt D. Hantbroeck onthooft, en ontlaagt de Marter-kroon.
- D. Hier ftaet D. P. Muts, om door de Chinese onthooft te worden.
- E. Hier ftaet den Chinese, zijnde een l'atmaat, om mede onthooft te worden.
- F. Hier leyt den Siecken-trooster op 't Kruys, en ontlaagt mede de Marter-kroon.

LIFE IN NETHERLANDS

Het oude stadhuis in Amsterdam, Pieter Jansz. Saenredam, 1657
olieverf op paneel, h 65,5cm × b 84,5cm
Source : Rijkmuseum

Gezicht op huizen in Delft, bekend als 'Het straatje',
Johannes Vermeer, ca. 1658

17TH CENTURY LIFE IN FORMOSA

Source : Rijkmuseum. Onderdeel van het begrafenisritueel van bewoners van Formosa, Hendrik Frans Damaer, naar Matthijs Balen (1684-1766), 1726 ets en gravure; tekst in boekdruk op recto en verso, h 136mm x b 178mm

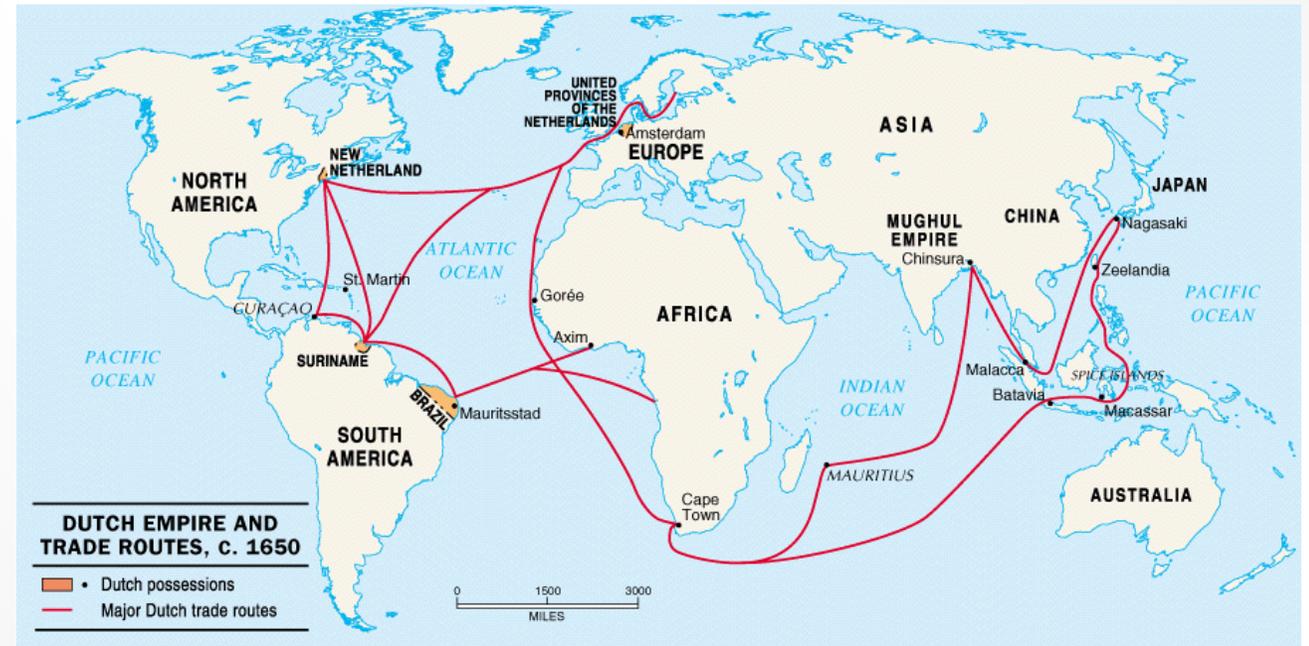
Source : Rijkmuseum. Op het eiland Formosa wordt een man als straf voor diefstal levend begraven, Caspar Luyken, 1698

大航海時代的大員/台灣

世界的台灣

Source : Rijkmuseum. Gezicht op Fort Zeelandia op Taiwan, 1632, anoniem, 1644 - 1646

https://wps.ablongman.com/wps/media/objects/419/429222/thumbs/ch20_378.html

熱蘭遮之淚 NIET ZONDER TRANEN

西班牙人於1626年菲拉 (Pedro de Vera) 測繪之「荷蘭人大員港口圖」中記載：水深四潄 (4*1.828=7.312米)。在台江西岸的 - 鯤鯓沙洲興建有「熱蘭遮城」(今安平古堡)，做為在台政治、軍事統治中心。

西拉雅人SIRAYA和新港文書SINKAN MANUSCRIPTS

Het H. Euangelium
na [de beschrijvinge]

MATTHEI.
Het eerste Capittel.

MATTHEUS.
Naunamou ki lbægh ki soulat.

1 **M**ET Boeck des Geslaches **JESU CHRISTI**, des soons Davids / des soons Abrahams.

2 Abraham gewan Isaac, ende Isaac gewan Jacob, ende Jacob ghewan Judam / ende Isine hwoe deys.

3 Ende Judas ghewan Phares ende Zara by Thamar, ende Phares ghewan Esrom, ende Esrom gewan Aram.

4 Ende Aram gewan Aminadab, ende Aminadab gewan Naallon, ende Naallon gewan Salmon.

5 Ende Salmon ghewan Booz by Rachab, ende Booz gewan Obed by Ruth, ende Obed ghewan Jesse.

6 Ende Jesse ghewan David den Koningh, ende David de Koningh gewan Salomon by de ghene die Urias

1 Oulat ki kavouytan ti **JESUS CHRISTUS**, ka na alak ti David, ka na alak ti Abraham.

2 Ti Abraham ta ni-pou-alak ti Isaac-an, ti Isaac ta ni-pou-alak ti Jakob-an, ti Jacob ta ni-pou-alak ti Juda-an, ki tæ'i-a-papar'appa tyn-da.

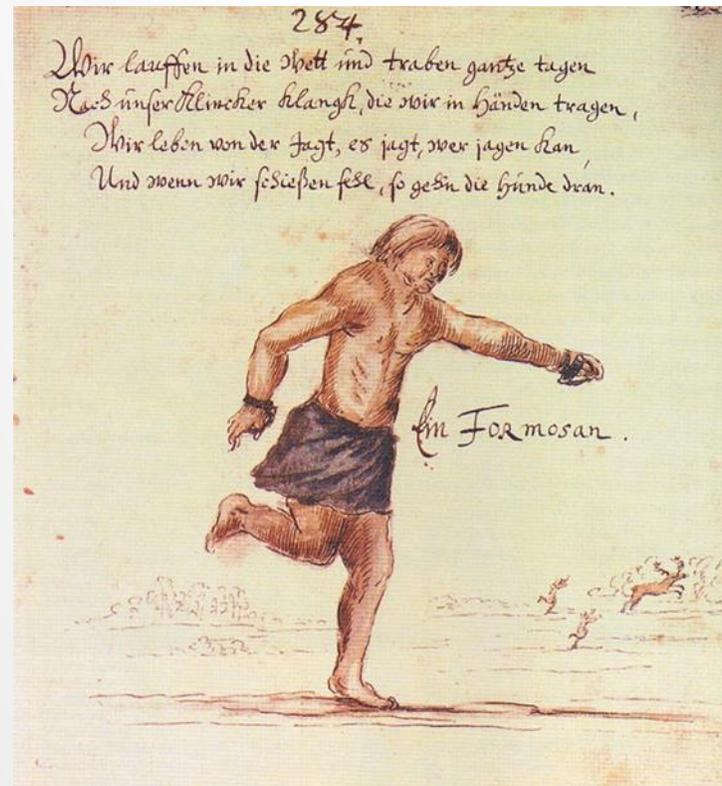
3 Ti Judas ta ni-pou-alak na Fares-an na Zara-an-appa p'ouh-koua ti Thamar-an. Ti Fares ta ni-pou-alak ti Esrom-an. Ti Esrom ta ni-pou-alak ti Aram-an.

4 Ti Aram ta ni-pou-alak ti Aminadab-an. Ti Aminadab ta ni-pou-alak ti Naaffon-an. Ti Naaffon ta ni-pou-alak ti Salmon-an.

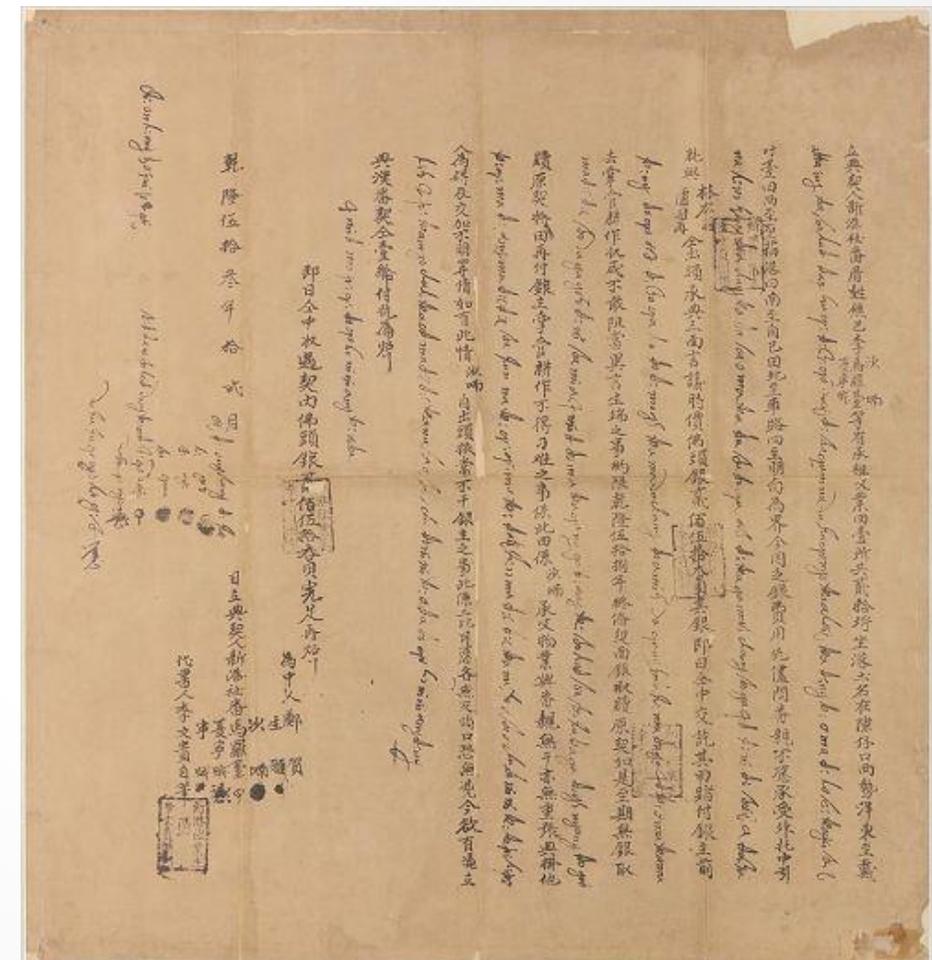
5 Ti Salmon ta ni-pou-alak na Boos-an p'ouh-koua ti Rachab-an. Ti Boos ta ni-pou-alak na Obed-an p'ouh-koua ti Ruth-an. Ti Obed ta ni-pou-alak ti Jesse-an.

6 Ti Jesse ta ni-pou-alak ti David-an ka na Mei-fafou ka Si bavau. Ti David ka na Mei-fafou ta ni-pou-alak ti Salomon-an p'ouh-koua

CHAP. I. (1) THE book of the generation of Jesus Christ, the son of David, the son of Abraham. (2) Abraham begat Isaac; and Isaac begat Jacob; and Jacob begat Judas and his brethren; (3) and Judas begat Phares and Zara of Thamar; and Phares begat Esrom; and Esrom begat Aram; (4) and Aram begat Aminadab; and Aminadab begat Naasson; and Naasson begat Salmon; (5) and Salmon begat Booz of Rachab; and Booz begat Obed of Ruth; and Obed begat Jesse; (6) and Jesse begat David the king; and David the king begat

Die wundersamen reisen des CASPAR SCHMALKALDEN nach West- und Ostindien 1642 – 1652

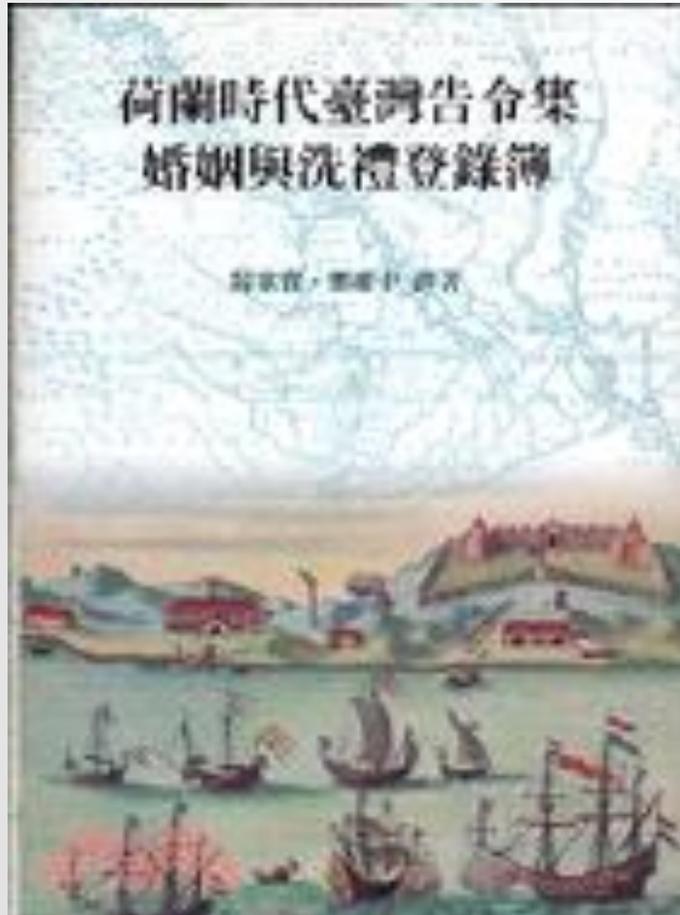

來源: 國立台灣博物館 <https://tw.h.och.gov.tw/world-memory/detail.aspx?id=94&t=nominate> (注:乾隆53年即為1788年)

ALL PAST WILL LEAVE TRACES

荷蘭血統在台灣？

出身別	人次	出身別	人次
小琉球少女	6	小琉球男子	2
小琉球籍荷蘭人遺孀	19	荷蘭人小琉球女之鰥夫	4
小琉球籍亞洲人遺孀	1		
小琉球籍遺孀*	1	小琉球女之小琉球鰥夫	1
原住民少女	22	荷蘭人原住民女之鰥夫	2
原住民籍原住民遺孀	1		
原住民籍荷蘭人遺孀	5		
原住民籍遺孀*	1		
大員少女†	2		

表三 《大員教會婚姻登錄簿》所見原住民出身婚配人次¹¹⁵

荷蘭時代臺灣告令集婚姻與洗禮登錄簿

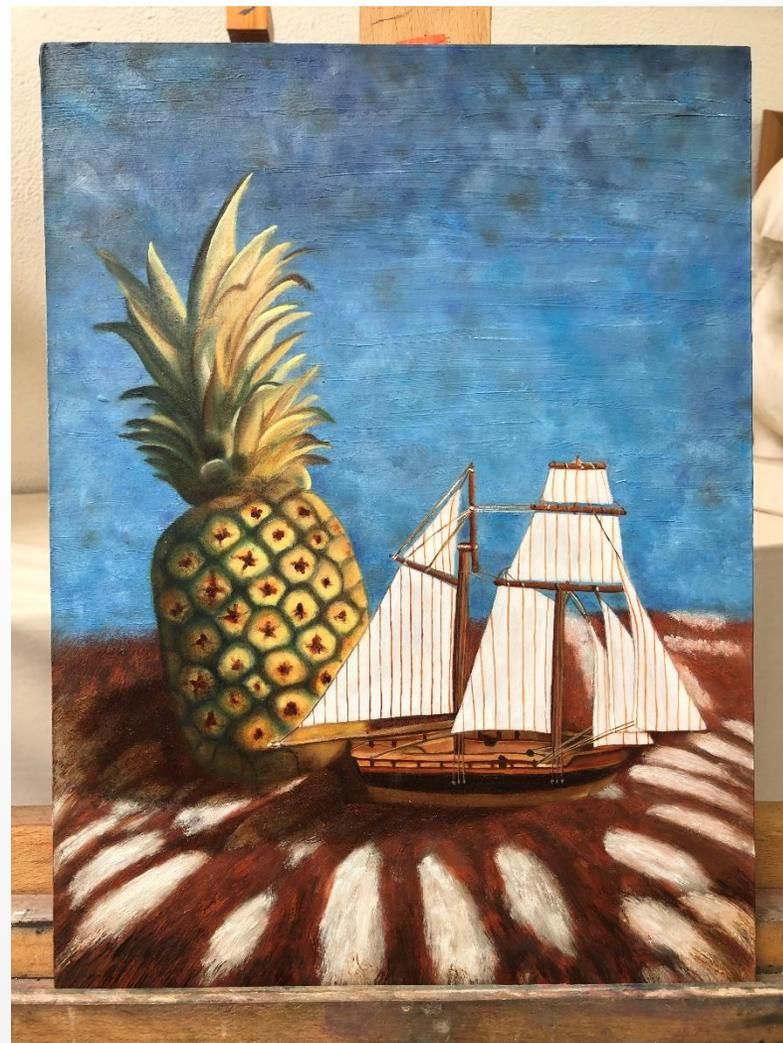
ISBN13：9789867602015

出版社：曹永和文教基金會

作者：韓家寶;鄭維中

出版日：2005/08/01

DANK JE WEL EN TOT ZIENS

攝影: Lily Wang